

Lachmon en Hindostaanse godfathers in Suriname

Kantraki's van kasplantjes tot invloedrijke politici

Nizaar Makdoembaks

Colofon

Redactie en aanvullend onderzoek

6575 Tekstbureau [www.6575.nl]

Tekstadviezen

Frans Meulenberg

Eindredactie

Kabos-Van der Vliet Redactie bureau [www.kabosvandervliet.nl]

Illustraties

Michiel Tan

Vormgeving

www.jouwboekdrukkerij.com

Uitgeverij de Woordenwinkel

www.woordenwinkel.nl

© 2022 Nizaar Makdoembaks

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, filmopnamen of andere manieren, zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

ISBN 978-90-76286-36-5

NUR 692

Omslagverantwoording

Nationaal Archief Suriname, De gouverneur van Suriname, 1846-1957, nummer toegang 9.01.01, inventarisnummer 12190, resolutie 2807, 6-10-1955, uitreiking nieuwe zeebrief motorschip *Perica*. Schepen hebben tussen 1875 en 1950 een hoofdrol gespeeld bij het aanvoeren van ganja en opium naar Suriname.

Inhoud

Lijst van afkortingen en betekenis van woorden	7
Voorwoord	9
Inleiding	22
Hoofdstuk 1 Kantraki's als kasplantjes uit Brits-Indië in de diaspora	28
1.1 Negatieve bejegening kantraki's	31
1.1.1 Creolen versus kantraki's	31
1.1.2 Ook vanuit bestuur negatieve bejegening kantraki's	37
1.2 Loonontwikkeling als symptoom van aanhoudend slechte behandeling	43
1.2.1 Loonontwikkeling structureel laag gehouden	45
1.2.2 Loon voor contractarbeid: stakingen en conflicten	53
1.2.3 Lonen nimmer in verhouding met kosten levensonderhoud	57
1.2.4 SIV protesteerde tegen lage lonen	59
1.3 Van SIV naar Bharat Oeday en oprichting Lutchman Sing Stichting	66
1.3.1 Hindostaanse organisatievormen voor 1940	66
1.3.2 De SIV	67
1.3.3 Bharat Oeday in de jaren 20 en 30	74
1.3.4 Lutchman Sing Stichting	78
1.4 Politiek succes van de kantraki's	81
1.4.1 Diversifiëring Hindostaanse organisaties	82
1.4.2 Hindostaanse leiders nader belicht	85
Hoofdstuk 2 Opium en ganja in Suriname.....	89
2.1 Opium en ganja in algemeen perspectief	93
2.1.1 Nederland internationaal groothandelaar in opium, 1882	94
2.1.2 Volkenbond en Raadgevende Opiumcommissie	97
2.2 Opium en ganja in Suriname ten tijde van de slavernij	98
2.3 Opium en ganja in Suriname vanaf de opiumverordening 1908	100
2.4 Opium en ganja in Suriname vanaf het opiumverbod van 1918	110
2.5 Opium en ganja in Suriname jaren 20: SIV wilde monopolie	112

2.5.1 Opiumverslag 1921: SIV wilde monopolie op ganja	112
2.5.2 Internationale smokkel vroeg om strengere handhaving	118
2.5.3 Striktere handhaving mogelijk door Volkenbondverslagen	122
2.5.4 De rol van de scheepvaart	127
2.6 Beruchte opium- en ganjalocaties – Paramaribo jaren 40	129
Hoofdstuk 3 Grote kantrakinamen ook in de drugshandel	134
3.1 Opiumsmokkelaar Lackpath Sing op kieslijst	134
3.2 Ramyad, erevoorzitter Vrijheid en Recht en opiumhandelaar	138
3.3 Lutchman Sing, SIV-voorzitter en opiumhandelaar	143
3.3.1 SIV-verdiensten koopman Lutchman Sing	144
3.3.2 Opiumhandel Watermolenstraat/Krabbesteeg	146
3.3.3 Lutchman Sing overige handel en wandel, 1911-1915	155
3.4 Opium: rivaliteit in kringen Lutchman Sing en Ramyad	160
3.4.1 Klant Lutchman Sing in opspraak	161
3.4.2 Vrouw Bhimbahadur wilde opium gaan verkopen	165
3.4.3 Politiecommissaris ziet kwade opzet in vergunningsaanvraag	167
3.4.4 Advies van de PG toont praktijk politiewerk	169
3.4.5 FA Van Wieringen oneens met PG	170
3.4.6 Gouverneur wijst verzoek Kishnakumari no. 242/T af, resolutie 1839	172
3.4.7 Relatie Lutchman Sing - Bhimbahadur bleef waarschijnlijk bestaan	174
Hoofdstuk 4 Godmother Agnes Boodhoo-Jagdai en SIV-man Soomaroo	177
4.1 Cheddy Soomaroo	177
4.1.1 Afwijzing verzoek opiumvergunning Soomaroo	177
4.1.2 Koopman Cheddy Soomaroo	179
4.1.3 Diverse veroordelingen voor SIV-bestuurder Soomaroo	180
4.2 Agnes Jagdai	187
4.2.1 Grootexporteur van kippen	190
4.2.2 Bezitter en verhuurder van woningen en kamers - huisjesmelkster	191
4.2.3 Mishandeling, inkomstenbelasting, belediging en getuigenis	194
4.3 Ganjaconnectie Soomaroo en Jagdai	202

4.3.1 Bonus voor handhaven opiumwet	203
4.4 Connecties met overheid en andere ondernemende kantraki's	204
4.4.1 Pandjesactiviteit Soobhan bekend door mevrouw Jagdai	205
4.4.2 Gratieverzoek voor koopman toont connectie Soomaroo en Soobhan	207
4.4.3 Criminele koopman in conflict met Godmother	209
Hoofdstuk 5 Abdul Soobhan, de vader aller Godfathers	218
5.1 De familie Soobhan	221
5.1.1 De kinderen van Soobhan en Budhia	227
5.1.2 Soobhan in 1917 officieel ingezetene van Suriname	232
5.1.3 Familie actief in verenigingen kantraki's	236
5.1.4 Soobhans zelf ook te maken met criminaliteit	248
5.2 Van plantagearbeider tot veelzijdig ondernemer	249
5.2.1 Abdul Soobhan, van vele markten thuis	250
5.2.2 Delfstoffen: concessies echtgenote en zonen	257
5.2.3 Goudconcessies aan de Corantijn – zaak-Wong	261
5.3 Internationale aandacht voor vermeende opiumsmokkelaar Soobhan	269
5.3.1 Internationale opiumzaak rond George Williamson	271
5.3.2 Wereldreiziger en blijvend verdacht	285
5.3.3 Hollandsche Bank voor de Middellandsche Zee en opiumproductie	288
5.3.4 Vreemdelingentoezicht Amsterdam ontoereikend, corruptieverdenkingen	289
5.3.5 Soobhan geldschietter voor politieagenten	295
5.3.6 Abdul Soobhan, de enige grote opiumsmokkelaar van Suriname	299
5.4 Geplande excursie raket opiumverdenkingen op	303
5.4.1 Soobhan ontvouwt zijn plannen	304
5.4.2 Tegenwerking excursie naar Brits-Indië	309
5.4.3 Excursies naar Brits-Indië kostten kolonie kapitaal	316
5.5 Raadsman Lachmon kon veroordeling niet voorkomen	319
5.5.1 Gratieverzoeken voor Soobhan	320
5.6 Budhia en Soobhan maakten verbintenis Lachmon en Fawziya niet mee	326

Hoofdstuk 6 De gevolgen voor de gewone kantraki's.....	327
6.1 Ganja-intoxicaties onder Brits-Indiërs	330
6.1.1 Medische keuring in Brits-Indië: ganjagebruikers geweerd	331
6.1.2 Casus van 'Cannabinismus'	331
6.1.3 Dokter Scholtens 'behandelde' ganjapatiënt met elektrische stroom	334
6.2 Dood kantrakivrouw Djasodra voorbeeld van gebrekkige zorg aan armen	336
6.3 Wolffenbittel was een hel voor patiënten	340
6.3.1 Mishandelingen, onthoofding en dysenterie	344
6.3.2 VHP-leider Jagernath Lachmon: ' <i>klasse verpleging</i> ' in Wolffenbittel	347
6.4 Pas in 1938 aandacht voor gevolgen drugsgebruik in medische opleidingen	349
6.5 Nog in 1944 gewaarschuwd voor het gevaar van ganja voor kantraki's	353
Hoofdstuk 7 Jagernath Lachmon, groot op schouders van godfathers.....	359
7.1 Jeugd en tienerjaren	360
7.2 Lachmon in de jaren 30	366
7.3 Van praktizijn naar politiek, jaren 40	375
7.3.1 Twee keer gepasseerd door studievriend mr. H.M.C. Bergen	385
7.3.2 Zaak huiselijk geweld en op de bres voor algemeen kiesrecht	389
7.3.3 Stroman in een concessie voor de ontginning van delfstoffen	393
7.3.4 Standbeeld Gandhi en moties kantrakipartijen	402
7.3.5 Zakelijke relatie met een criminele koopman	405
7.3.6 Broer Narpat brengt advocaat Lachmon in verlegenheid	412
7.4 Lachmon begin jaren 50	420
7.4.1 Als advocaat en broer: confrontatie en getuige rond huwelijksdrama	420
7.4.2 Houtbedrijf broer Narpat in het geding	428
7.4.3 Lachmon kwam op voor zijn geboortestreek Nickerie	434
7.5 Raadsman van latere schoonopa, Godfather hadji Abdool Soobhan	438
Conclusie.....	443
Noten.....	445
Literatuur	470
Lijst van bijlagen & Bijlagen.....	474

Lijst van afkortingen en betekenis van woorden

Aanhalingen	Verkorte koloniale ambtelijke term voor 'opiumaanhalingen', tegenwoordig 'drugsvangsten'; destijds was deze verkorte term ook van toepassing op ganjavangsten
Arya Samaj	Hervormingsgezinde stroming binnen het hindoeïsme, volgelingen worden Ariërs genoemd, belangrijkste organisatie in Suriname: vereniging Arya Dewaker
ASR	Alfabetisch Statuten Register
Bharat mata	Moeder van India
Bharat Oeday	De opkomst van Hindoestan / Opkomend Hindostan, ook wel omschreven als Opkomende Hindostaan
BO	Surinaamse immigranten vereniging 'Bharat Oeday', in primaire bronnen ook wel gespeld als 'Bharat Oedai'
DC	Districtscommissaris
GAB	Gouvernements Advertentieblad
Ganje	Ganja
Gepasporteerd	Gepasporteerd militair: een militair die na volbrachte diensttijd eervol is ontslagen
GB	Gouvernementsblad
GG	Gouverneur-generaal
GouvSur	Gouverneur van Suriname (instituut)
GVS	De gouverneur van Suriname, 1846-1957 (archief)
Hazardspel	Kans- of dobbelspel
H-JCR	Hindostaans-Javaanse Centrale Raad
HJPP	Hindostaans-Javaanse Politieke Partij
In de pistole	Uit eigen kas in de gevangenis geheel of gedeeltelijk in eigen voedsel voorzien, afgezonderd van andere gevangenen
KNSM	Koninklijke Nederlandsche Stoomboot Maatschappij
Koelies	Brits-Indische contractanten
KWIM	Koninklijke West-Indische Maildienst
MinBuza	Ministerie van Buitenlandse Zaken (NL)
MinKolGeh	Ministerie van Koloniën Geheim Archief (NL)
MPS	Moeslim Partij Suriname
NAS	Nationaal Archief Suriname
Nawa Yuga Oeday	Aanvang van een Nieuw Tijdperk
NI	Nederlands-Indië
NHM	Nederlandsche Handelmaatschappij

NL-HaNA	Nationaal Archief van Nederland
NPS	Nationale Partij Suriname
OW&V	Openbare Werken en Verkeer
PG	Procureur-generaal
PSV	Progressieve Surinaamse Volkspartij
RTC	Ronde Tafel Conferentie
Sanatan Dharm	Orthodoxe stroming binnen het hindoeïsme, volgelingen worden Sanatans genoemd, belangrijkste organisatie in Suriname: vereniging Sanatan Dharm
SIV	Surinaamsche Immigranten Vereeniging
SIV	Surinaamsche Islamitische Vereeniging
Vettewarier	Verkoper van vette waren zoals olie en kaarsen, in Suriname gebruikt voor kleinverkopers van levensmiddelen en andere dagelijkse levensbehoeften
VHP	Verenigde Hindostaanse Partij

Voorwoord

De geschiedenis van de kantraki's – Indiase contractarbeiders en hun nazaten – in Suriname kenmerkt zich vooral door een niet aflatende overlevingsstrijd. Deze mensen werden van ver binnengehaald voor arbeid die voorheen de slaafgemaakten verrichtten. De nieuwkomers waren zeker in het begin voor vrijwel alles afhankelijk van het gouvernement. Wat begon als een diaspora van kasplantjes ontworstelde zich stapje voor stapje aan het juk van die afhankelijkheid. Geleidelijk, in de loop van decennia, vormden ze een op zichzelf staande bevolkingsgroep in de kolonie Suriname, met eigen verenigingen en stichtingen en veel cultuurbehoud. In de loop van deze ontwikkeling vulden een heleboel kleine geschiedenissen de grote.

In dit boek presenteer ik een aanzienlijke hoeveelheid soms anekdotische, kleine geschiedenissen uit de levens van kantraki's die uitgroeiden tot grote Surinamers en die aan de wieg en/of het roer stonden van de grote Hindostaanse organisaties in de kolonie van destijds en de natie van nu.

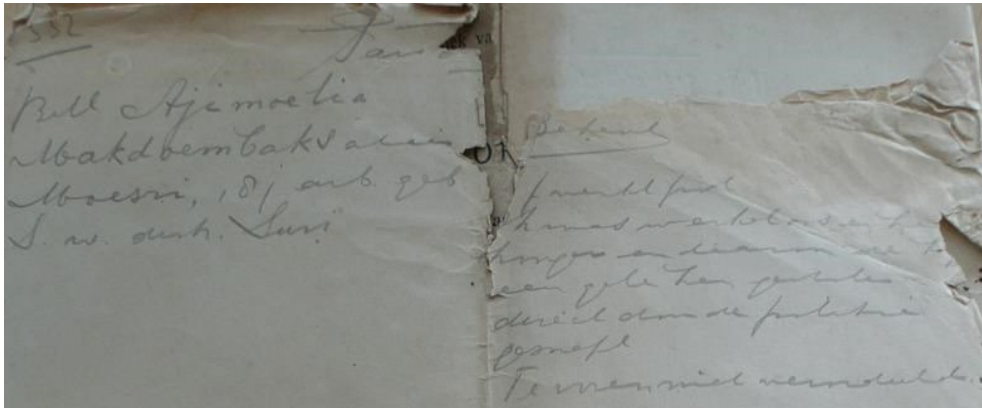
De ontwikkeling die deze mensen doormaakten, is net als die van velen van hun lotgenoten niet gespeend van zaken en ondernemingen die noodzakelijk waren om te overleven, maar die evengoed het daglicht niet altijd konden verdragen of zich in een schimmig grijs gebied tussen koloniale wet en georganiseerde misdaad bevonden. Het centrale idee achter dit boek is het feit dat uit al die kleine geschiedenissen grote lijnen en historische bewegingen naar boven komen die stuwende krachten in de ontwikkeling van Suriname zijn geweest. Als wij iets willen leren van onze geschiedenis, dan is het zaak naar alles te kijken, ook de donkere hoekjes en minder welgevallende aspecten ervan.

Om deze zienswijze en aanpak te onderstrepen, presenteer ik in dit voorwoord enkele van dergelijke voorvallen uit mijn eigen familiegeschiedenis, rondom mijn vader. Niet om onze goede naam te besmeuren, maar om te laten zien dat ook in mijn eigen achtergrond de gevolgen van het moeten overleven in een vreemde en vijandige wereld sterk aanwezig waren. Met opzet spreek ik van 'vijandig' aangezien de koloniale autoriteiten de kantraki's toch eerst en vooral beschouwden als stukken gereedschap die heel gehouden moesten worden opdat ze hun functie niet zouden verliezen. En in de sociale context van de kolonie Suriname kantraki's mensen die decennialang onderaan de sociale ladder stonden, op wie men neerkeek en die men met afkeer en racisme bejegende. Hoe al deze maatschappelijke factoren de kantraki's aanspoorden om zich te ontwikkelen tot volwaardige burgers van Suriname ligt in een notendop besloten in de ontwikkeling die mijn vader doormaakte, van kippendief tot gevangenisbewaarder.

Moesrie: van zwerfkippendief tot *Opper penitentiair ambtenaar*

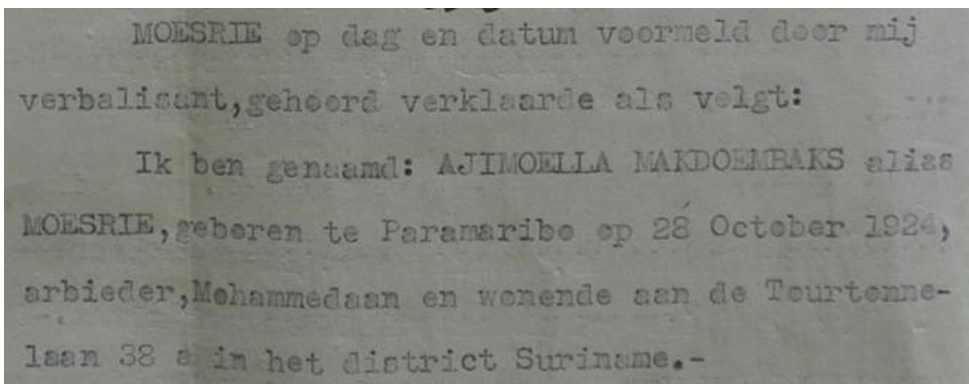
Als tiener van achttien was mijn vader arbeider, maar in de tweede helft van 1942 was hij enkele weken werkloos. Dat terwijl oma al op jonge leeftijd weduwe was en het hoofd van een gezin met vijf zonen. Als marktvrouw trachtte zij haar inkomen te ver-

dienen. Moesrie (de roepnaam van mijn vader) was even actief als zijn broers en moest naast zijn oudere broer Sikander ook al op heel jonge leeftijd voor oma de kost helpen verdienen. Mijn vader ging in 1942 op pad om met sjuouwen en grasmaaien in de buurt wat bij te verdienen voor het huishouden. Onderweg zag hij een bijkomende mogelijkheid. Hij stal op 7 november een zwerfkip om deze voor drie gulden te verkopen. Echter, hij viel door de mand, werd gearresteerd, twee dagen gedetineerd en uiteindelijk veroordeeld tot zes weken voorwaardelijke gevangenisstraf met een proeftijd van twee jaar.

Verklaring van vader, Ajimoella Makdoembaks (1924), alias Moesrie, bij het opmaken van het proces-verbaal door de agent van politie, R. Oedayrajsingh Varma: 'Ik was werkloos en had honger en daarom die kip, een gele hen, gestolen. direct door de politie gesnapt.' [1]

Mijn vader ging op zaterdag 7 november 1942 met een goede kennis van de familie, de heer Bhiem, op zijn ezelkar mee naar de Palmentuin om hem te helpen gras te snijden voor zijn koeien. In die tijd was een ezelkar van levensbelang, als vracht- en vervoermiddel.

Ik ben reeds drie weken werkloos. Op Zaterdag 7 November 1942 des voormiddags te omstreeks 7 uur ging ik van huis om werk te zoeken in de stad. Ik liep door de Mahenylaan vervolgens door de Cesterstraat. In de Cesterstaat kwam ik de mij welkende, BHIEM tegen die met zijn ezelaar uitging om gras te maaien voor zijn koeien. BHIEM deelde mij op mijn vraag waar hij naar toe ging, dat hij naar de palmentuin aan de Greete Combeweg ging en

Vader reed met Bhiem op zijn ezelaar mee naar de Palmentuin, achter het gouverneurshuis, om gras te snijden. [2]

Bij de Palmentuin aangekomen, werd mijn werkloze vader afgeleid door een zwerfkip die makkelijk, zoals hij 'berekend' had, drie gulden zou kunnen opbrengen. Dit bedrag was een weekloon voor een tiener van 18 jaar.

**Brits-Indische kinderen in de Palmentuin, ca. 1920. Foto: Augusta C.P. Curiel.
Bron foto: Stichting Nationaal Museum van Wereldculturen. Coll.nr. 60006319.**

3
gras te maaien en vroeg mij om mede te gaan, waarna ik plaats nam op zijn ezels. Wij reden toen naar de palmentuin, alwaar EHLEM zijn ezels op de dam aan de Zuidzijde van de Semmelsdijcksche kreek liet parkeeren en met een houwer gras begon te kappen op de dam.-

Aangezien ik zecals ik reeds verklaarde drie weken lang niet gewerkt had en dus geen geld bezat kwam het plan in mij op om een der kippen die ik in het gras op dien dam vrij had zien rondloopen, op te vangen en te verkoopen ten einde aan geld te komen.-

Vader Moesrie dacht een zwerfkip van een ander te vangen en verkopen. [3]

Vader kon goed anticiperen. Voor deze actie koos hij voor een bedekte positie achter een palmboom om zich op het juiste moment op het geschrokken beest te werpen. *Moesrie* bood de zwerfkip voor drie gulden aan bij een vrouw in de buurt van de Kleine Combéweg. De verkoop ging niet door omdat zij maar twee gulden voor het dier over had. Op de terugweg met de gevangen zwerfkip werd vader op aanwijzing van de jongeman Labad door de politie aangehouden:

Om EHLEM aan wien ik mijn plan niet kenbaar had gemaakt om den tuin te leiden, deed ik hem te smtreeks 10 uur mede dat ik wegging. Ik liep toen zonder dat EHLEM mij zag door den palmentuin en kwam ~~was~~ op ongeveer 50 meters van hem verwijderd weer op de dam. Ik ging toen tegen een palmboom verdekt staan zoodat hij mij niet zag. Ik leorde toen tot een kip naderbij kwam en ving die op.-

Daarna bracht ik de kip, dezelfde kip die de beambte van Politie uit mijn handen in beslag nam en die U, verbalisant, mij thans toont, op een erf aan de Kleine Combeweg en bood de kip aan een mij onbekende vrouw te koop aan voor drie gulden. De vrouw vond de kip voor die prijs te duur en wilde twee gulden voor betalen. Ik ging hiermede niet accoord, waarna ik het erf verliet. Op staat gekomen werd ik op aanzijwing van een mij van gezicht bekende jongen door de Politie aangehouden. Aan de beambte van Politie deelde ik toen op zijn desbetreffende vragen mede dat ik de kip hedenmorgen op

Op verdenking van diefstal van een zwefkip werd vader door de politie aangehouden. [4]

De politieman bracht vader naar het bureau, waar hij het weekend doorbracht. Een eerdere onjuiste verklaring trok hij in. Politie R. Oedayrajsingh Varma maakte het proces-verbaal op in het Nederlands en las alles in het Hindostaans aan mijn vader voor:

de markt te hebben gekocht.
Aangezien de beambte geen geloof hechtte aan mijn verhaal bracht hij mij over naar het Bureau van Politie alwaar ik in arrest werd gesteld.
De verklaring van de mij welbekende jongen, die zeeals U mij bij dit verhoor mededeelt LABAD genaamt is, dat ik hem op zijn vraag waar ik de kip gekregen had, zou hebben gezegd dat ik de kip van zekere SMIP-HOUT had gekregen om voor LEMMERS te brengen is onjuist.-

Ook is hetgeen hij verklaart dat hij mij op het gras had zien liggen , gelegen.-

Het is de eerste keer dat ik een kip aldaar heb opgevangen.-

Ik had van niemand toestemming gekregen om be-
deelde kip op te vangen en of zich die toe te
eigenen. Ik ben nog nimmer veroordeeld.-

Hij velhardt na voorlezing in het Hindostansch
door mij, verbalisant, en teekent

A. Makdoem baks

Vader, toen een werkloze 18-jarige jongeman, gaf toe een kip te hebben willen stelen. [5]

De verdachte AJIMOELLA MAKDOEMBAKS is op Maan-
dag 9 November 1942 na verhoor op last van den Com-
missaris van Politie in vrijheid gesteld.-

Waarvan door mij op de belofte afgelegd bij de
aanvaarding mijner bediening is opgemaakt, geteekend
en gesloten dit proces-verbaal op 10 November 1942.-

De agent van Politie,

R. Dedayrasingh Vama

Van 7 tot 9 november 1942 werd pa vastgehouden op het politiebureau. [6]

Op 16 november 1942 behandelde het Tweede Kanton de zaak. De zwerfkip bleek eigendom te zijn van de militair Adrianus van Helvert.

N.B. Het afschrift mede te brengen op de zitting.

No. 1332.

Bevel tot dagvaarding van beklaagden.

De Commissaris van Politie te Paramaribo gelast allen politiebeambten en buitengewone politieagenten, daartoe gerequireerd, te dagvaarden:

AJIMOELLA MAKDOEMBAKS, alias MOESRIE, oud 18 jaar, arbeider, geboren in Suriname, wonende aan de Tourtonnelaan 38a (district Suriname)

om op Maan dag, den zestienden November 1942 des voormiddags te 8 $\frac{1}{2}$ uur te verschijnen ter terechtzitting van den Kantonnier in het Tweede Kanton, zitting houdende in het Kantongerechtsgebouw aan den Grooten Combéweg te Paramaribo, ten einde aldaar terecht te staan ter zake dat hij:

op Zaterdag 7 November 1942 te Paramaribo met het oogmerk van wederrechtelijke toewijding heeft weggenomen: een kip, toebehoorende aan ADRIANUS VAN HELVERT, althans aan een ander dan hem, beklaagde.

Vader en anderen werden gedagvaard om op 16 november 1942 voor het gerecht te verschijnen om de kwestie van de gestolen zwerfkip te berechten. [7]

No. 1332.

Diefstal.

6 weken gev.

Bepaalt dat de aan den veroordeelde opgelegde straf niet zal worden ondergaan tenzij Wij later anders mochten gelasten op grond dat den veroordeelde zich voor het einde van een proeftijd van TWEE JAREN aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt.

Vonnis: zes weken voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. [8]

Tweede Wereldoorlog in de schutterij

Vaders levensloop als jongeman was vol met hobbels en kronkelpaden. Zijn ouders hadden het nog veel slechter gehad. Na zijn lagere school kon vader met zelfstudie zijn kennis omhoogschroeven. Als jongeman kocht hij een paard met wagen en werd hij ge-

durende enkele jaren karreman en vervoerder van materialen en producten voor handelaars en particulieren.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN JUSTITIE (Directoraat Binnenlandse Zaken)	Paramaribo, 30 augustus 1982 Wordt verzocht, bij aanhaling deser, dagtekening letter en nummer nauwkeurig te vermelden.
BUREAU No. II	
No. 7481	
BIJLAGEN: DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN JUSTITIE,	
Gezien de verklaring van de Bevelhebber van het Nationaal Leger van 16 augustus 1982; Herlezen de beschikking van 17 oktober 1975 no.12545; Gelet op de "Ambtenarenpensioenwet 1972" (G.B.1972 no.150);	
OVERWEGENDE:	
dat blijkens de bij beschikking van 17 oktober 1975 no.12545 behorende staat van tijdelijke dienst, de Hoofd-Penitentiair Ambtenaar te klasse bij de Dienst der Delinquentenzorg van het Ministerie van Leger en Politie, de heer AJIMOELIA MAKDOEMBAKS, een voor pensioen in aanmerking komende diensttijd heeft vervuld van 5 jaren, 8 maanden en 14 dagen;	
dat echter in voormelde diensttijd niet begrepen is het tijdvak 3 februari 1943 tot en met 24 juni 1944 doorgebracht als schutterplichtige bij de Schutterijen in Suriname;	
dat derhalve de voor de heer MAKDOEMBAKS voornoemd vastgestelde tijdelijke diensttijd van 5 jaren, 8 maanden en 14 dagen moet worden herzien en in verband met het voorgaande moet worden bepaald op 7 jaren, 1 maand en 6 dagen terwijl de door hem te storten pensioenbijdrage over voormelde tijdelijke diensttijd nader moet worden vastgesteld, waartoe thans in aanmerking moet worden genomen, de in de bij deze beschikking behorende dienststaat vermelde tijdvakken en genoten inkomsten;	
dat hij gedurende de tijdelijke diensttijd aan inkomsten genoten heeft f.11.701,24 waarvan hij moet storten 9% bedragende f.1.053,11	

Bijna drie maanden na zijn veroordeling was mijn vader van 3 februari 1943 tot en met 24 juni 1944 schutter bij de schutterij in Suriname. Bron: privéarchief.

Hierna was hij een paar jaren werkmans bij mevrouw Hiemcke in een winkelzaak aan de Dominéstraat 39 te Paramaribo. Begin jaren vijftig hielp zij hem aan een baan bij de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij op Curaçao. Terug in Suriname exporteerde hij sinaasappelen naar Brits-Guyana (nu Guyana), wat later kocht hij een Ford-truck voor vrachtvervoer. Hij had geen rijbewijs en liet het werk door derden uitvoeren. Een jaar of twee later verkocht hij dit voertuig en voordat hij in zijn laatste beroepskeuze als gevangenenbewaarder (cipier) bij de overheid kwam te werken, kreeg hij een betrekking als portier bij de Nederlandse houtmaatschappij Bruynzeel te Beekhuizen. Vanaf de jaren zestig werkte hij bij de penitentiaire inrichting te Santo Boma. Na de militaire staatsgreep in 1980 was hij bewaker van vele toppolitici en hoge ambtenaren.

Penitentiair ambtenaar, van twee strepen naar een ster. Bron: privéalbum.

Sport

Vader hield van worstelen en hielp Oesmankhan, beter bekend als Oesman, en anderen met fysieke trainingen via gewichtheffen. Het trainingsmateriaal, halters en gewichten, kocht hij met eigen geld. Hiermee mochten zijn vrienden oefenen.

ATTENTIE ATTENTIE ATTENTIE

Grote Worstel Sport
 op Zondag 18 Februari 1951
 op het Patronaats-sportterrein
 aanvang 4 uur des namiddags
 tussen de Kampioen TIMAL en de
 beroemde Worstelaar
OESMANKHAN
 OM HET KAMPIOENSCHAP VAN 1951

Wie zal het winnen? Laat men U niet vertellen!
 Komt en overtuigt U zelf! Vijf spannende rondes
 van 4 minuten met een rusttijd van 2 minuten.
 Koopt Uw kaarten bijtijds ter voorkoming van te-
 leurstelling. Kaarten verkrijgbaar aan het loket van
 af 10 uur v.m.

FRIJZEN: Steenplaats f1. Tribune f2 Ringside f3

De Promotors,
 A. Maadoembaka en D. Krishnandath.

In 1951 was vader promotor van een belangrijke worstelwedstrijd, *De West*, 10-2-1951.

Begin jaren zestig won de moslim Oesmankhan van de vereniging *Aligool* een worstelwedstrijd van een hindoeworstelaar (waarschijnlijk de heer Timal). De hindoevereniging liet de Nederlander Ab Rosbag overvliegen en deze won makkelijk van Oesmankhan. Hierna lieten de moslims vijf worstelaars uit Pakistan overvliegen, de *Bholukhan Brothers*, allen broers. Hun oefeningen heb ik meegemaakt. Deze waren indrukwekkend, maar de mannen leefden heel eenvoudig en dorps. Men zei dat ze per persoon een hele geit verorberden en dat ze tijdens het bidden in de moskee op de vloer spuugden.

Ab Rosbag werd vernederd door de jongste Bholukhan en afgestraft. Deze wedstrijd heb ik bijgewoond. Ik kreeg van mijn vader een toegangskaart; hij was als suppoost betrokken bij deze goedbezochte wedstrijd.

Ab Rosbag was kansloos tegen een Bholukhan. Deze ronde werd overgedaan.

Rosbag verloor de wedstrijd. Bron foto: privéalbum.

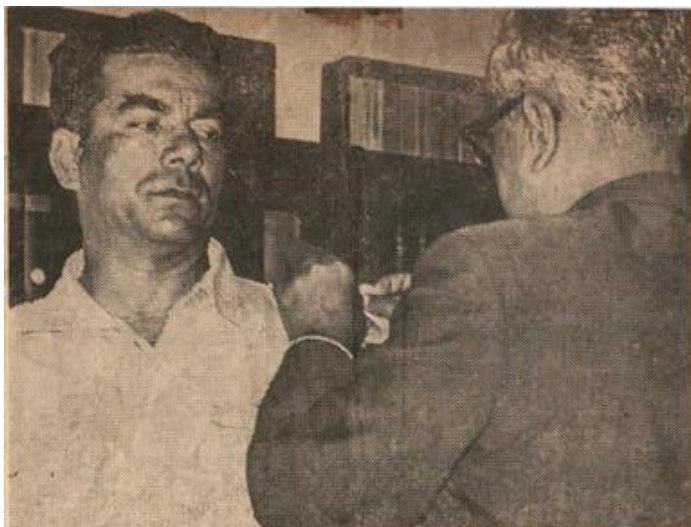
De hindoes haalden geld op en zwoeren wraak. Met medewerking van Ab Rosbag lieten de hindoes nu Anton Geesink overkomen. De eerste wedstrijd tegen een Bholukhan won Geesink, maar de tweede Bholukhan was te sterk voor hem; deze wedstrijd eindigde daarmee in een gelijkspel. De media in Nederland zwegen in alle talen.

De tweede Bholukhan wint deze ronde van Anton Geesink. De wedstrijd eindigde onbeslist.

Bron foto: privéalbum.

Vader bereikte in 1983 bij justitie de hoogste rang sinds hij begon als penitentiair ambtenaar in de functie van opzichter 2de klasse op 17 april 1961.

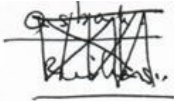

De heer A. Makdoembaks ontvangt van de minister van Justitie en Politie (r.) de onderscheidingsteken opzichter der 1e klasse

Vader benoemd in hoge functie. Bron foto's: privéalbum.

Bij zijn ontslag begin januari 1987 als adjunct opper penitentiair ambtenaar zag zijn dienststaat er zo uit:

DIENSTSTAAT T.N.V. DHR. A. MAKDOEMBAKS.

NAAM: MAKDOEMBAKS
VOORNAMEN: Ajimoella
GEBORTE-DATUM: 28 oktober 1924 te Paramaribo (betr. is thans 62 jr.).
ADRES: Calcuttastraat 67.
DATUM INDIENSTTREDING: 17 april 1961
HUIDIGE RANG: Adjunct Opper Pen.-Ambt. (schaal 14, t.r.v. 1-1-1983).
HUIDIGE SALARIS: Sf. 1.597,--
DATUM ONTSLAG: 1 januari 1987.
DIENSTVERLOOP:
- T.r.v. 17-4-1961 ----- Opzichter 2e klasse tijdelijk
- T.r.v. 1-2-1965 ----- overgepl. van Nw.-A'dam naar Santo Boma
- T.r.v. 1-11-1965 overgepl. van Santo Boma naar H.v.B. te Par'bo.
- T.r.v. 1-6-1967 overgepl. van H.v.B. te Par'bo naar Nw.-A'dam
- T.r.v. 1-1-1968 Opzichter 1e klasse tijdelijk
- T.r.v. 1-1-1973 Hoofdopzichter der 3e klasse
- T.r.v. 1-6-1975 overgepl. van A'dam naar C.P.I.
- T.r.v. 1-1-1976 Hoofdopzichter der 2e klasse
- T.r.v. 1-7-1979 Hoofdopzichter der 1e klasse
- T.r.v. 1-1-1983 Adjunct Opper Pen.-Ambt.
GEVOLGDE OPLEIDINGEN EN BEHAALDE DIPLOMA'S:
- 8-ste klasse Petruschool
- Basis-opleiding en Kader-opleiding A en B vanwege de Dienst.

Mijn onbekende vader en de beroemde Jagernath Lachmon volgden in zekere zin een vergelijkbaar pad van niet altijd gangbare wegen om zichzelf en anderen te helpen overleven. Lachmons politieke partij, de Verenigde Hindostaanse Partij (VHP), legde in 1949 de grondslagen om in het beleid voor het oplossen van sociaal-maatschappelijke en economische vraagstukken de ethiek en moraal weer op de eerste plaats te krijgen. Echter, dit lukte pas na een halve eeuw door een volledig vernieuwde VHP onder leiding van de voormalig politiecommissaris en minister van Justitie en Politie, Chandrikapersad Santokhi. Zijn succesvolle aanpak bracht hem in 2020 op de stoel van de president van de republiek Suriname.